

**MIĘDZYKARODOWE SEMINARIUM "SYTUACJA DZIECI
W RODZINACH ZAGROŻONYCH ALKOHOLIZMEM LUB
NARKOMANIĄ".
WARSZAWA 1992 R.**

W dniach od 10 do 13 grudnia 1992 r. w Warszawie odbywało się międzynarodowe seminarium poświęcone sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych alkoholizmem lub narkomanią. Seminarium zostało zorganizowane przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie przy współpracy Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, Europejskiej Rady do Spraw Badań nad Alkoholem, Rehabilitacji i Edukacji (EUROCARE) oraz Towarzystwa Społecznych i Epidemiologicznych Badań nad Alkoholem im. Kettila Bruuna. W seminarium wzięło udział 16 stałych uczestników w tym 7 z zagranicy.

Światową Organizację Zdrowia - program na temat nadużywania substancji - reprezentował dr Paolo Criocchiolo. Ponadto reprezentowane były: Ukraina (Eliza Dranischeva), Dania (dr Jens Hannibal), Szwecja (Anders Haregard), Anglia (Andrew McNeil i Nick Tagerdine) oraz Izrael (dr Shoshana Weiss).

Z uczestników polskich należy wymienić mgr Bronisława Czecha, sędziego Sądu Najwyższego, prof. Adama Frączka z Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej, prof. Wandę Stojanowską z Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, mgr. Józefa Stadniczenko z Kuratorium Oświaty w Bielsku-Białej, dr Danutę Dudrak z Poradni Odwykowej w Poznaniu oraz Jacka Moskalewicza, Grażynę Świątkiewicz i Jacka Morawskiego z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Ponadto obradom seminarium przysłuchiwało się około 10 dodatkowych uczestników z Warszawy reprezentujących placówki opieki nad dzieckiem oraz leczenie odwykowe.

Seminarium zostało zorganizowane jako kontynuacja tematyki rodzinnej podejmowanej przez Towarzystwo im. Kettila Bruuna na konferencji w Helsinkach w 1991 r. Było ono także okazją do prezen-

tacji wyników badań ustawodawstwa polskiego i postaw społecznych wobec opieki nad dziećmi z rodzin uzależnionych zrealizowanych w 1991 r. Wśród celów seminarium należy wymienić: dyskusja nad nowymi wynikami badań dzieci z rodzin uzależnionych od różnych substancji, omówienie nowych środków profilaktyki i kontroli oraz projektu międzynarodowej współpracy i badań porównawczych w tej dziedzinie.

Przedstawiono 9 referatów dotyczących takich zagadnień, jak przegląd sceny europejskiej w zakresie przemocy w rodzinie z problemami nadużywania alkoholu i innych substancji (J. Hannibal), poglądy społeczne na opiekę nad dzieckiem w rodzinach z osobami uzależnionymi (G. Świątkiewicz), zachowania zdrowotne i transgresywne w relacji do wieku i płci młodzieży, przegląd problemów dzieci i rodzin alkoholików w Izraelu, rola kuratorium oświaty w dziedzinie profilaktyki problemów alkoholowych dzieci szkolnych, międzynarodowe aspekty sytuacji dzieci w rodzinach z problemami alkoholowymi i narkotycznymi (P. Crocchiolo), główne kierunki ingerencji prawa polskiego w rodzinę i wobec jej członków w przypadku alkoholizmu i narkomanii (B. Czech), opinie sędziów na temat opieki nad dziećmi w rodzinach alkoholików i narkomanów (J. Morawski), trening nauczycieli do pracy z rodzinami alkoholików (E. Dranischeva).

Każdy z referatów był komentowany przez wybranych uczestników seminarium, niezależnie od tego wzbudziły one żywą dyskusję. Zorganizowano także "okrągły stół" na temat międzynarodowych aspektów sytuacji dziecka, rodziny oraz problemów związanych z używaniem substancji uzależniających. W trakcie dyskusji wynikło wiele problemów metodologicznych i merytorycznych, np. kwestia definicji rodziny w sytuacji, gdy w Wielkiej Brytanii 40 do 45% uczniów szkolnych żyje w rodzinie z jednym tylko rodzicem. Wymieniono także poglądy na środki prewencyjne i korekcyjne. Uczestnicy z zainteresowaniem wysłuchali informacji o angielskich programach wspólnych interwencji rodzinnych podejmowanych przez nauczycieli, pracowników socjalnych i policję. Ciekawa dyskusja toczyła się wokół przeniesienia zainteresowania badaczy i polityki społecznej z usuwania skutków alkoholizmu i narkomanii w rodzi-

nach na oddziaływanie na przyczyny tych zjawisk. Duże zainteresowanie wzbudziła także tematyka wartości i aspektów moralnych programów interwencyjnych. Uczestnicy zgodzili się z wnioskiem, że seminarium należy traktować tylko jako wstępny etap dyskusji nad różnicami kulturowymi i wspólnym działaniem wokół podejmowanych problemów. Podjęto także inicjatywę opracowania projektu międzynarodowych badań na temat efektywności interwencji wobec dzieci z rodzin alkoholików i narkomanów. Badania te mogłyby polegać na podjęciu programów demonstracyjnych w poszczególnych krajach i ich oceny z wykorzystaniem wspólnej metodologii ewaluacyjnej. Zgodzono się wreszcie, że - mimo wielu różnic - sytuacja dzieci z rodzin alkoholików i narkomanów jest w różnych kulturach podobna i coraz bardziej powszechny także jest problem postępowania w tym zakresie z rodzinami imigrantów.